

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Криворізький державний педагогічний університет
Інститут педагогіки НАПН України**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**НАСТУПНІСТЬ У НАВЧАННІ
МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМИ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

27 березня 2025 року

**Одеса
2025**

*Друкується згідно з рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 16 від 29 травня 2025 року*

Програмний комітет:

Акірі Іон	доктор фізико-математичних наук (м. Кишинів, Республіка Молдова)
Акуленко І. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Бурда М. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України (м. Київ, Україна);
Лодатко Є. О.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Лов'янова І. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Кривий Ріг, Україна)
Матяш О. І.	доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця, Україна)
Онопрієнко О. В.	доктор педагогічних наук, ст. науковий співробітник, член-кореспондент НАПН України (м. Київ, Україна)
Романишин Р. Я.	доктор педагогічних наук, професор (м. Івано-Франківськ, Україна)
Скворцова С. О.	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (м. Одеса, Україна)
Тарасенкова Н. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна);
Чашечникова О. С.	доктор педагогічних наук, професор (м. Суми, Україна);
Швець В. О.	кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Школьний О. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи: збірник тез доповідей за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 березня 2025 р. / Міністерство освіти і науки України, ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського» [та ін.]. Одеса, 2025. – 232 с.

До збірника увійшли результати наукових досліджень учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи» за такими напрямками: наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять дошкільників та першокласників; наступність у формуванні предметної математичної компетентності в початковій та базовій середній освіті; наступність у навчанні математики в базовій середній та профільній середній освіті; проблеми реалізації наступності у навчанні математичних дисциплін здобувачів фахової передвищої та вищої освіти; підготовка вчителя до реалізації принципу наступності у навчанні математики між різними рівнями освіти.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, вчителів і здобувачів вищої освіти.

Матеріали подаються в авторській редакції

<i>Семенець С. П.</i>	46
Математичні здібності як внутрішній прояв математичної компетентності здобувачів освіти	

СЕКЦІЯ 1. НАСТУПНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ У ФОРМУВАННІ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ І ПОНЯТЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ ТА ПЕРШОКЛАСНИКІВ

<i>Бальоха А. С.</i>	49
Використання Блоків Дьсенша у процесі пізнання природного довкілля вихованцями старшої групи	
<i>Березовська Л. І.</i>	51
Забезпечення наступності в логіко-математичному розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку	
<i>Верещак Є. О.</i>	54
Вплив наступності у формуванні математичних уявлень на розвиток самооцінки дошкільників і першокласників	
<i>Гришина М. Ю.</i>	56
Вплив математичної підготовки дошкільників на мотивацію до навчання у початковій школі	
<i>Левченко К. П., Богдан Т. М.</i>	59
Розвиток математичних компетентностей у майбутніх першокласників за допомогою інноваційних методів	
<i>Меліхова В. В.</i>	62
Система ранньої профілактики дискалькульї у дітей дошкільного віку: підготовка майбутніх першокласників до успішного опанування математичних навичок	
<i>Нікулочкіна О. В.</i>	65
До проблеми формування математичних уявлень і понять у дошкільників і першокласників	
<i>Остапенко В. С., Запорожченко Т. П.</i>	68
Наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять у першокласників	
<i>Покрова С. В.</i>	71
Використання ігрових методів для формування математичних уявлень у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку	

СЕКЦІЯ 1.

НАСТУПНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ У ФОРМУВАННІ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ І ПОНЯТЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ ТА ПЕРШОКЛАСНИКІВ

А.С. Бальоха

докторка філософії пед. наук, доцентка

Херсонський державний університет

м. Херсон, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-4256-5758>

abalokha@ksu.ks.ua

ВИКОРИСТАННЯ БЛОКІВ ДЬЕНЕША У ПРОЦЕСІ ПІЗНАННЯ ПРИРОДНОГО ДОВКІЛЛЯ ВИХОВАНЦЯМИ СТАРШОЇ ГРУПИ

Природне довкілля є невичерпним джерелом знань для вихованців закладу дошкільної освіти. Воно дає змогу розвивати їх пізнавальні здібності, формувати уявлення про навколишній світ, вчити спостерігати, аналізувати та робити висновки. Тому успішне та якісне навчання дітей старшої групи забезпечується через інтеграцію природничо-екологічної компетентності з логіко-математичною.

Мета даної публікації полягає у розкритті можливостей використання блоків Дьенеша під час опанування дошкільниками знань про природу.

Блоки Дьенеша – це набір геометричних фігур, що відрізняються за чотирма основними ознаками: формою, кольором, розміром та товщиною. Універсальний дидактичний матеріал, спрямований на формування логіко-математичної компетентності вихованців та розвиток когнітивних навичок. Робота з цими елементами допомагає вихованцям навчитися розрізняти, порівнювати та систематизувати предмети, що має важливе значення для формування їх природничих знань, уявлень про взаємозв'язки у природі, розвиває екологічну свідомість і сприяє розширенню кругозору. Поєднання методики використання блоків Дьенеша із дослідженням природних об'єктів дозволяє створювати цікаві й ефективні освітні ситуації для дошкільників.

До інших переваг використання блоків Дьенеша у процесі пізнання природного довкілля можна віднести наступні:

- Стимулювання творчої активності та уяви.
- Забезпечення активної участі дошкільників у процесі навчання.
- Розвиток дрібної моторики та координації рухів.
- Формування навичок спільної роботи та комунікації.

Для ефективності пізнання природного довкілля вихованцями старшої групи, пропонуємо приклади завдань з блоками Дьенеша:

«Знайди пару» – діти отримують блоки та картки із зображеннями природних об'єктів (наприклад, дерева, квітки, птахи). Їх завдання – знайти відповідність за кольором, формою або іншими критеріями.

«Природний класифікатор» – групування природних об'єктів за аналогією з розподілом блоків Дьєнеша (наприклад, листки дерев за формою та розміром).

«Логічні ряди» – діти складають ряд предметів за певною послідовністю, як у вправах із блоками Дьєнеша. Це допомагає усвідомити закономірності змін у природі (наприклад, перехід пір року).

«Жива і нежива природа» – розподіл елементів блоків відповідно до об'єктів живої та неживої природи.

Інтеграція блоків Дьєнеша у процес пізнання природного довкілля дозволяє зробити навчання більш різноманітним та ефективним, закладаючи основи для майбутнього наукового мислення у дітей.

Отже, використання блоків Дьєнеша в освітньому процесі закладу дошкільної освіти сприяє формуванню у дітей системного мислення, аналітичних навичок та здатності до логічних узагальнень. Дана методика стимулює пізнавальну активність вихованців, забезпечує краще запам'ятовування інформації про природу, розвиває математичне та просторове мислення, що стане міцним підґрунтям для подальшого навчання вихованців старшої групи у початковій школі.

Список використаних джерел

1. Бальоха Альона, Драгунова Аліна. Формування логіко-математичної компетентності у дітей старшого дошкільного віку під час пізнання природного довкілля // Сучасне дошкільня: актуальні проблеми, досвід, перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з Міжнародною участю, м. Ніжин, 6 листопада 2024 року, НДУ ім. М. Гоголя, С. 22-28. URL:

http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/3863/1/Zb_rm_dosnk_2024.pdf

2. Дорошенко, Т. М., & Мацько, В. В. (2019). Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень. URL:

3. Максимова, О. О., & Федорова, М. А. (2024). Методичне керівництво логіко-математичним розвитком дітей дошкільного віку.

Анотація. Бальоха Альона Сергіївна. Використання блоків Дьєнеша у процесі пізнання природного довкілля вихованцями старшої групи. Використання блоків Дьєнеша в освітньому процесі закладів дошкільної освіти дозволяє ефективно розвивати у дошкільників аналітичне мислення, уважність, вміння групувати, класифікувати й аналізувати об'єкти природи. Інтегрований підхід до формування логіко-математичної та природничо-екологічної компетентностей вихованців розкрито через приклади завдань, які доцільно використовувати під час навчання дітей.

Ключові слова: заклад дошкільної освіти, вихованці, старша група, природне довкілля, блоки Дьєнеша.

Summary. Alona Balokha. The use of Dienes blocks in the process of learning about the natural environment by pupils of the senior group. *The use of Deneš blocks in the educational process of preschool educational institutions allows for the effective development of analytical thinking, attentiveness, the ability to group, classify and analyze objects of nature in preschoolers. An integrated approach to the formation of logical-mathematical and natural-ecological competencies of pupils is revealed through examples of tasks that are advisable to use when teaching children.*

Key words: *preschool educational institution, pupils, senior group, natural environment, Dienes blocks*

Л. І. Березовська

докторка педагогічних наук, професорка,

Університет Ушинського

м. Одеса, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-3032-7261>

e-mail: Berezovska@pdpu.edu.ua

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ В ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. У сучасній педагогічній теорії та практиці одним із ключових аспектів є впровадження принципу наступності в освітньому процесі дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Ефективне забезпечення наступності можливе лише за умови послідовної реалізації розвитку дитини, що охоплює обидва етапи її навчання. Це передбачає узгодженість змісту, методів та форм освітньої діяльності, гармонійне поєднання ігрових та навчальних методик, а також поступове ускладнення завдань відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою досліджували Л. Артемова, А. Богуш, Л. Калмикова, К. Крутий, Н. Лисенко, О. Проскура, О. Савченко та ін. Наступність у вивченні математики розглядали Н. Баглаєва, О. Брежнева, Л. Зайцева, О. Онопрієнко, С. Скворцова, Т. Степанова та ін. Учені наголошують на необхідності пошуку нових підходів до формування логіко-математичної компетентності дітей, подолання розбіжностей між освітніми запитами початкової школи та можливостями закладів дошкільної освіти.

Мета статті – визначення основних напрямів реалізації наступності у логіко-математичному розвитку дітей старшого дошкільного віку та їхньої підготовки до навчання у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. У процесі наукового аналізу проблеми з'ясуємо, насамперед, сутність поняття «наступність». У педагогічній науці поняття «наступність» трактується як загально-дидактичний принцип,

Збірник тез доповідей

**Наступність у навчанні математики в умовах
реформи загальної середньої освіти:
реалії та перспективи**

Сайт бібліотеки Університету Ушинського:

<https://library.pdpu.edu.ua>